GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

ZAINER 96G
JOHANN ZAINER
GOTICO-ANTIQUA
ULM BEFORE 1477

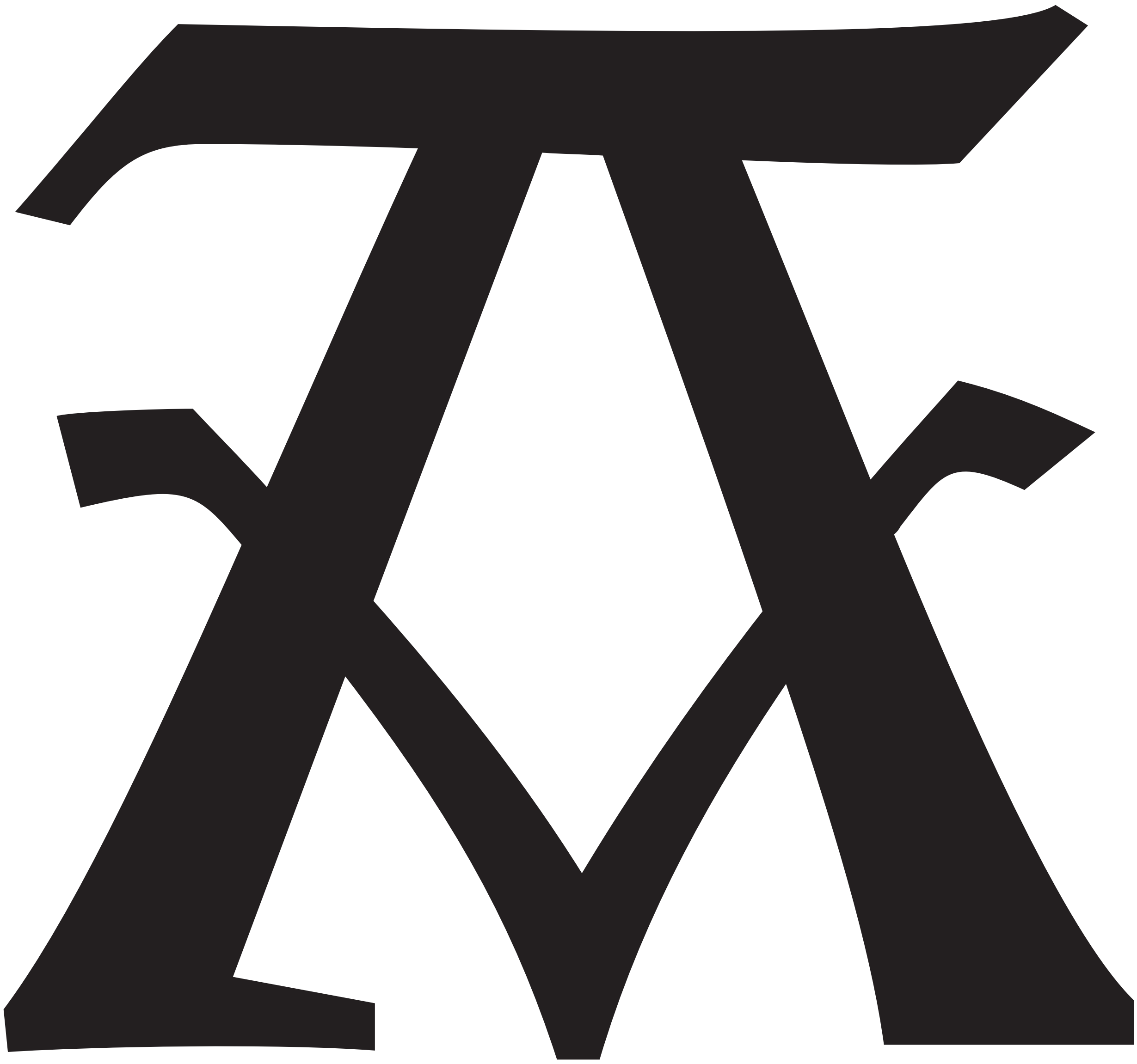

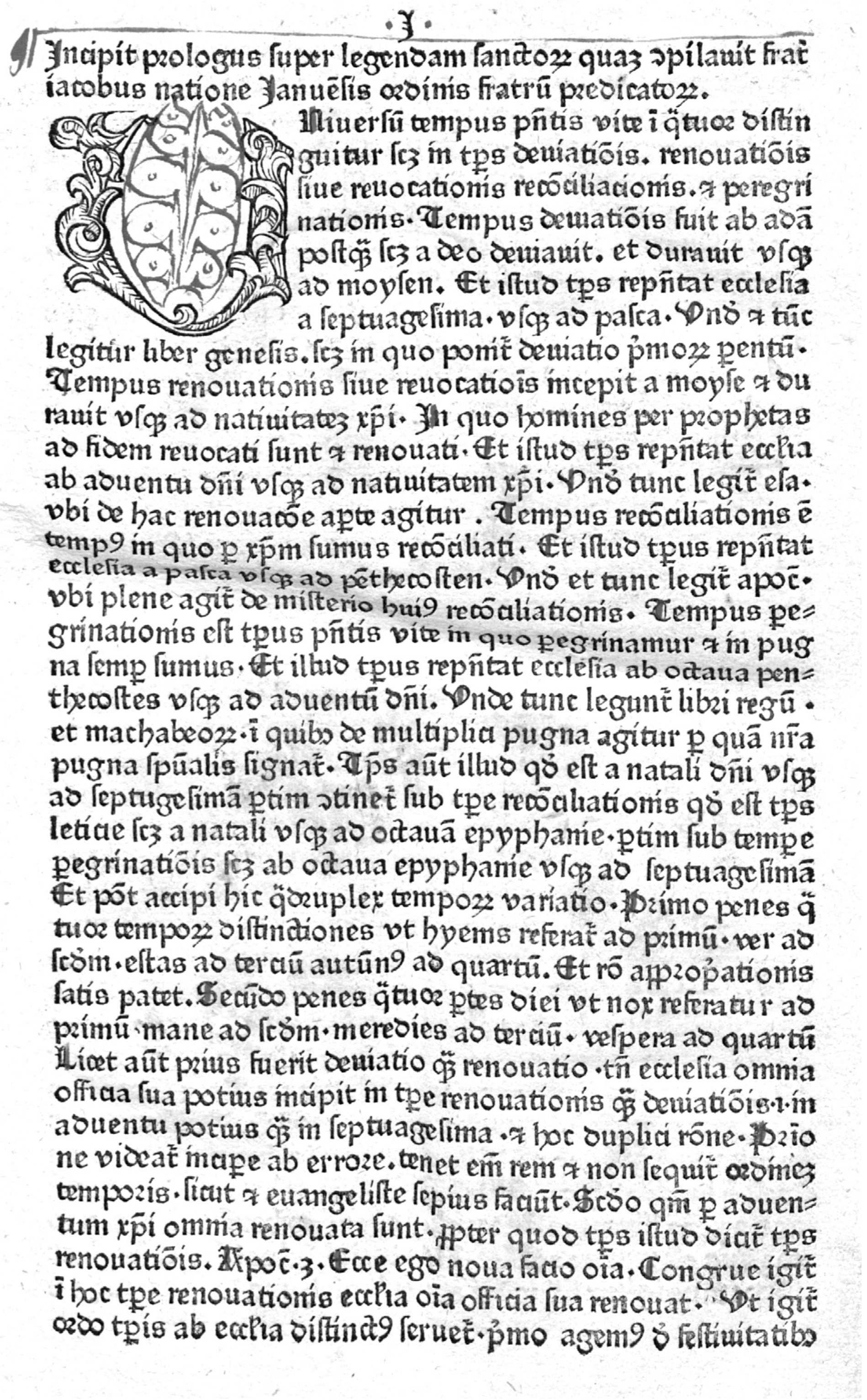

LEGENDA AUREA, JACOBUS DE VORAGINE ULM, 1477 ACTUAL SIZE

Jncipit prologus ſuper legendam ſanctoꝝ quaꝫ ꝯpilauit frat̄
iatobus natione Januelis ordinis fratru predicatoꝝ.
Niuerſū tempus p̄ntis vite i q̄tuoꝛ diſtin
guitur ſcꝫ in tpers deuitiōis. renouatiōis
ſiue reuocationis recōciliacionis.ꝛ peregri
nationis.Tempus dematiōis fuit ab adā
poſtq̄ ſcꝫ a deo deuiauit. et durauit vſq̄
ad moyſen. Et iſtud tps rep̄ntat eccleſia
a ſeptuageſima.vſq̄ ad paſca.Vnd̄ ꝛ tūc
legitur liber geneſis.ſcꝫ in quo ponit deuiatio ꝑmoꝝ pentū.
Tempus renouationis ſiue reuocatiōis incepit a moyſe ꝛ du
rauitvſq̄ ad natiuitateꝫ xp̄i. Jn quo homines per prophetas
ad fidem reuocati ſunt ꝛ renouati. Et iſtud tps rep̄ntat eccl̄ia
ab aduentu dni vſq̄ ad natiuitatē xp̄i.Vnd̄ tūc legit eſa·
vbi d̄ hac rēnouatōe apte agitur . Tempus recōciliationis ē
tēp9 ī quo ꝑ xp̄m ſumus recōciliati. Et iſtud tpus rep̄ntat
eccleſia a paſca vſq̄ ad p̄ethecoſten.Vnd̄ et tunc legit̄ apoc̄·
vbi plene agit̄ d̄ miſterio hui9 recōciliationis· Tempus ꝑe⸗
grinationis eſt tpus p̄ntis vite in quo ꝑegrinamur ꝛ in pug
na ſemp ſumus·Et illud tpus rep̄ntat eccleſia ab octaua pen⸗
thecoſtes vſq̄ ad aduentū dn̄i. Vnde tunc legunt̄ libꝛi regū·
et machabeoꝝ·i quib9 de multiplici pugna agitur ꝑ quā nr̄a
pugna ſp̄ualis ſignat̄· Tps aūt illud qd̄ eſt a natali dn̄i vſq̄
ad ſeptugeſia ꝑtim ꝯtinet̄ ſub tpe recōciliationis qd̄ eſt tps
leticie ſcꝫ a natali vſq̄ ad octauā epyphanie·ꝑtim ſub tempe
ꝑegrinatiōis ſcꝫ ab octaua epyphanie vſq̄ ad ſeptuageſimā
Et pot accipi hic q̄druplex tempoꝝ variatio·Prīo penes q̄
tuoꝛ tempoꝝ diſtinctiones vt hyems referat̄ ad pꝛimū·ver ad
ſcd̄m·eſtas ad terciū autūn9 ad quartū. Et rō appꝛopꝛiationis
ſtis patet.Secūdo penes q̄tuoꝛ ꝑtes diei vt nox referatur ad
pꝛimū mane ad ſcd̄m·meredies ad terciū· veſpera ad quartū
Licet aūt pꝛius fuerit deuiatio q̄ȝ renouatio tn̄ eccleſia omnia
officia ſua potius incipit ī tpe renouationis q̄ȝ deuiatiōis·i·in
aduentu potius q̄ȝ in ſeptuageſima ·ꝛ hoc duplici·rōne Pꝛio
ne videat incipe ab erroꝛe.tenet em̄ rem ꝛ non ſequit̄ oꝛdineꝫ
tempoꝛis·ſicut ꝛ euangeliſte ſepius faciut·Scd̄o qm̄ ꝑ aduen⸗
tum xp̄i omnia renouata ſunt· ꝓpter quod tpers iſtud dicit̄ tps
renouatiōis.Apoc·3·Ecce ego noua facio oīa.Congrue igit̄
ī hoc tpe renouationis eccl̄ia oīa officia ſua renouat· Vt igit̄
oꝛdo tpis ab eccl̄ia diſtinct9 ſeruet̄·ꝑmo agem9 d̄ feſtiuitatib9

ACTUAL SIZE 13,6 PT

Niuerſū tempus pn̄tis vite ī q̄tuoꝛ diſtin
guitur ſcꝫ in tp̄s deuiatiōis. renouatiōis
ſiue reuocationis recōciliacionis. ⁊ peregri
nationis. Tempus dematiōis fuit ab adā
poſtq̄ꝫ ſcꝫ a deo deuiauit. et durauit vſqꝫ
ad moyſen. Et iſtud tp̄s repn̄tat eccleſia
a ſeptuageſima. vſqꝫ ad paſca. Vnd ⁊ tūc

Niuerſū tempus pn̄tis vite ī q̄tuoꝛ diſtin
guitur ſcꝫ in tp̄s deuitiōis. renouatiōis
siue reuocationis recōciliacionis. ⁊ peregri
nationis. Tempus dematiōis fuit ab adā
poſtq̄ꝫ scꝫ a deo deuiauit. et durauit vſqꝫ
ad moyſen. Et iſtud tp̄s repn̄tat ecclesia
a ſeptuageſima. vſqꝫ ad paſca. Vnd ⁊ tūc

LEGENDA AUREA, JACOBUS DE VORAGINE ULM, 1477 SCALE: 250%

34 PT

A B C D E F G

H I K L M N O P Q

R S T V X Y Z

a b c d e f g h

i l m n o p q r ꝛ s ſ

t u v x y

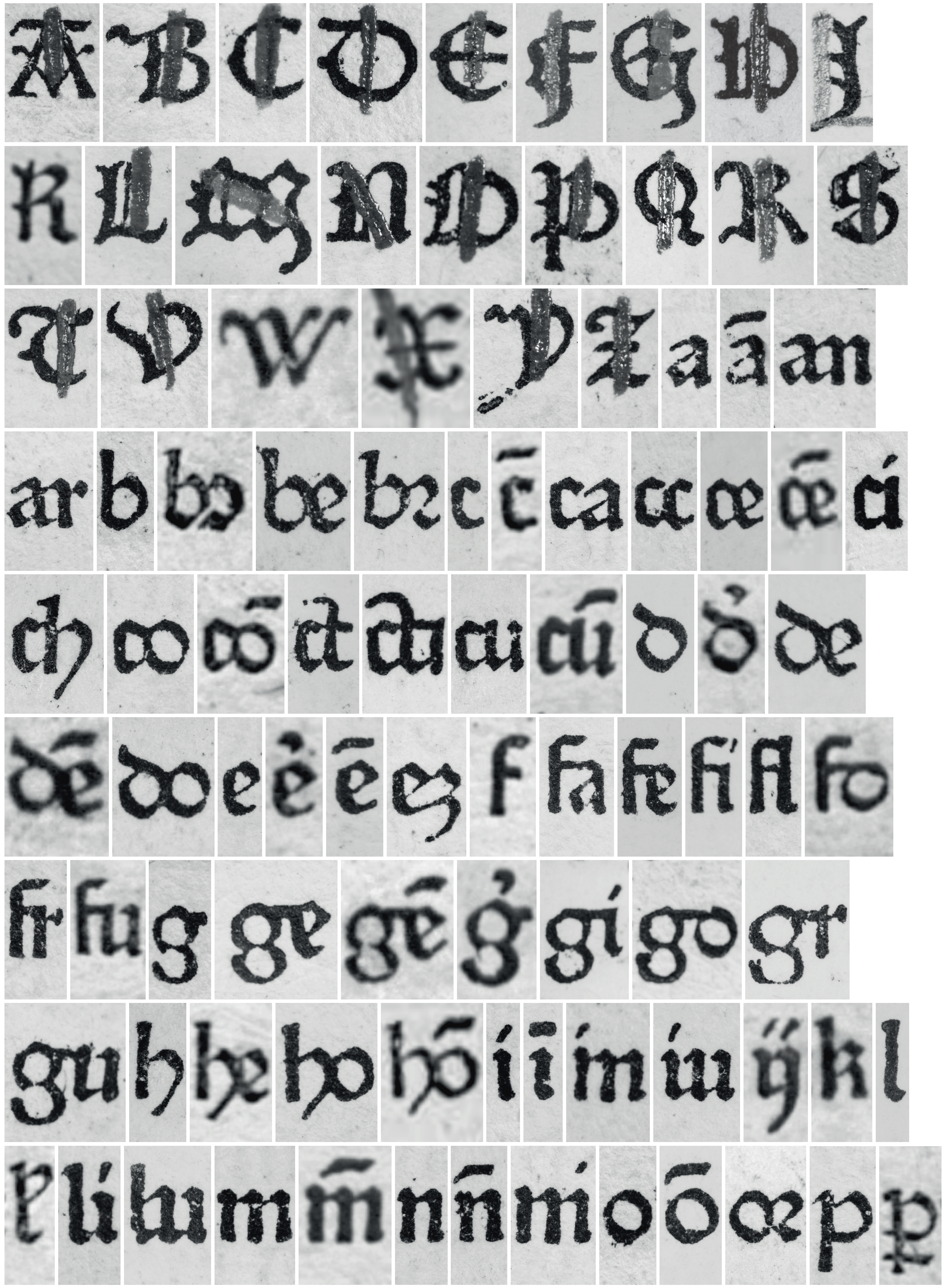

COLLECTED SOURCES

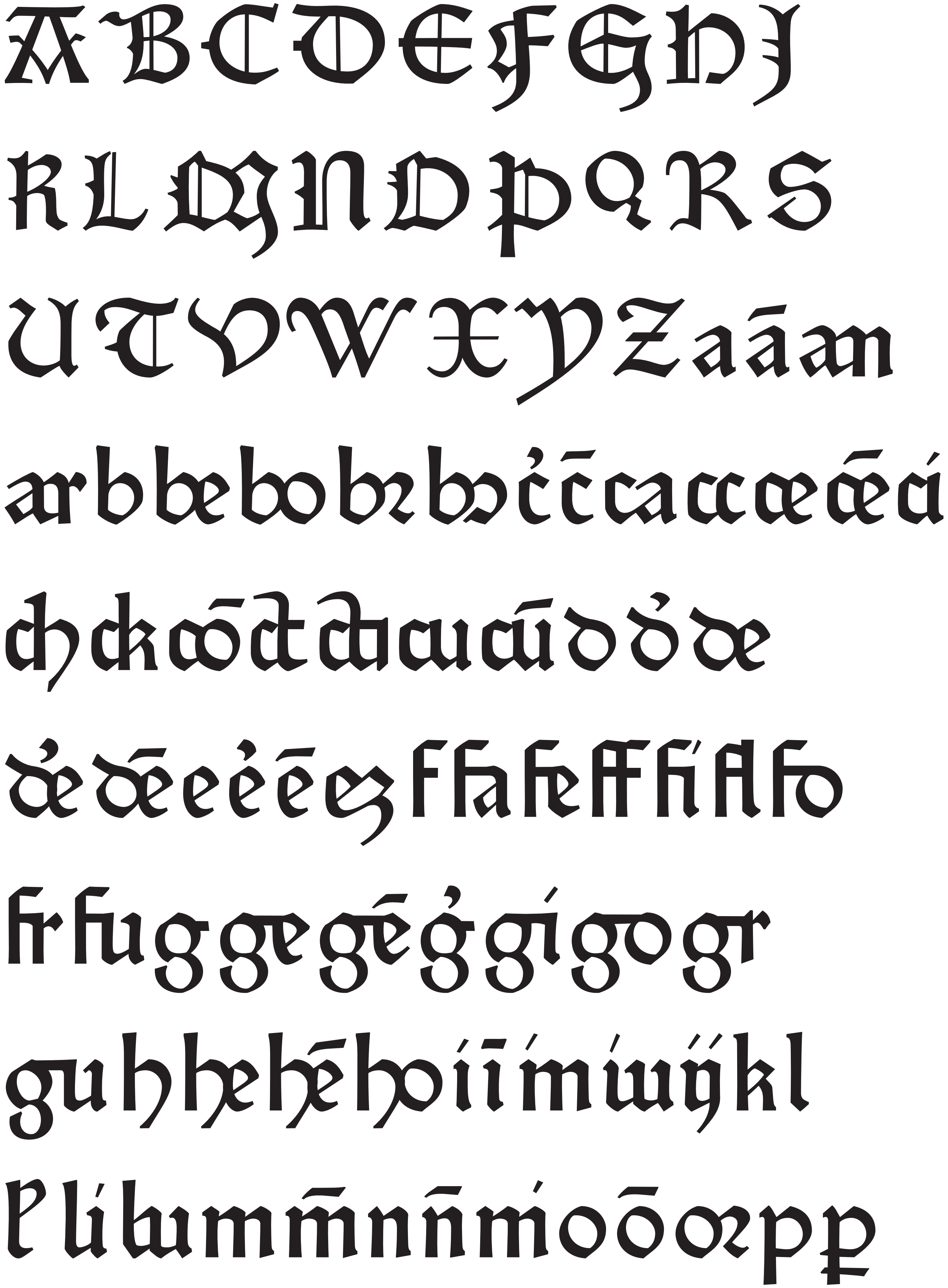

FULL GLYPHSET

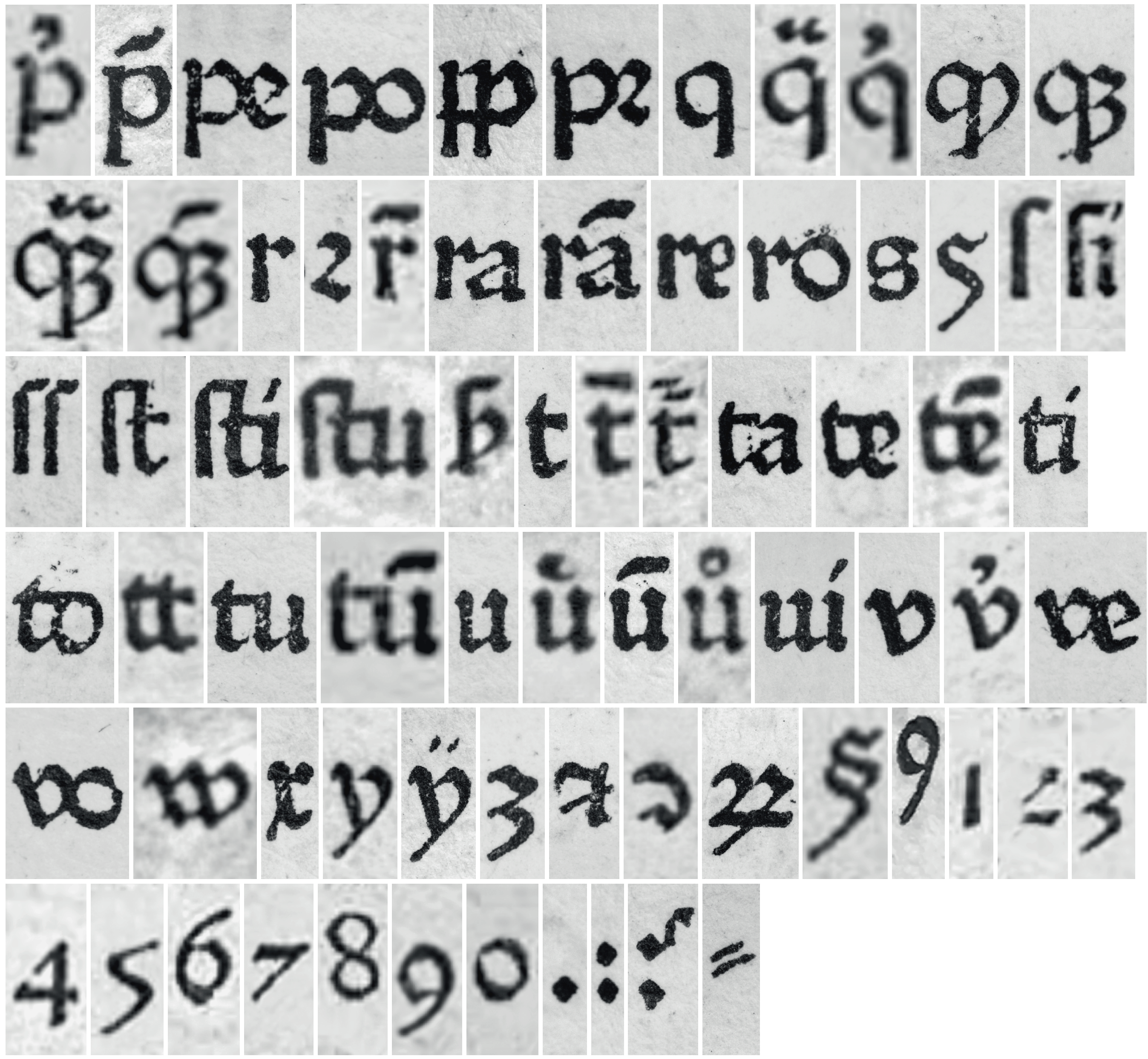

COLLECTED SOURCES

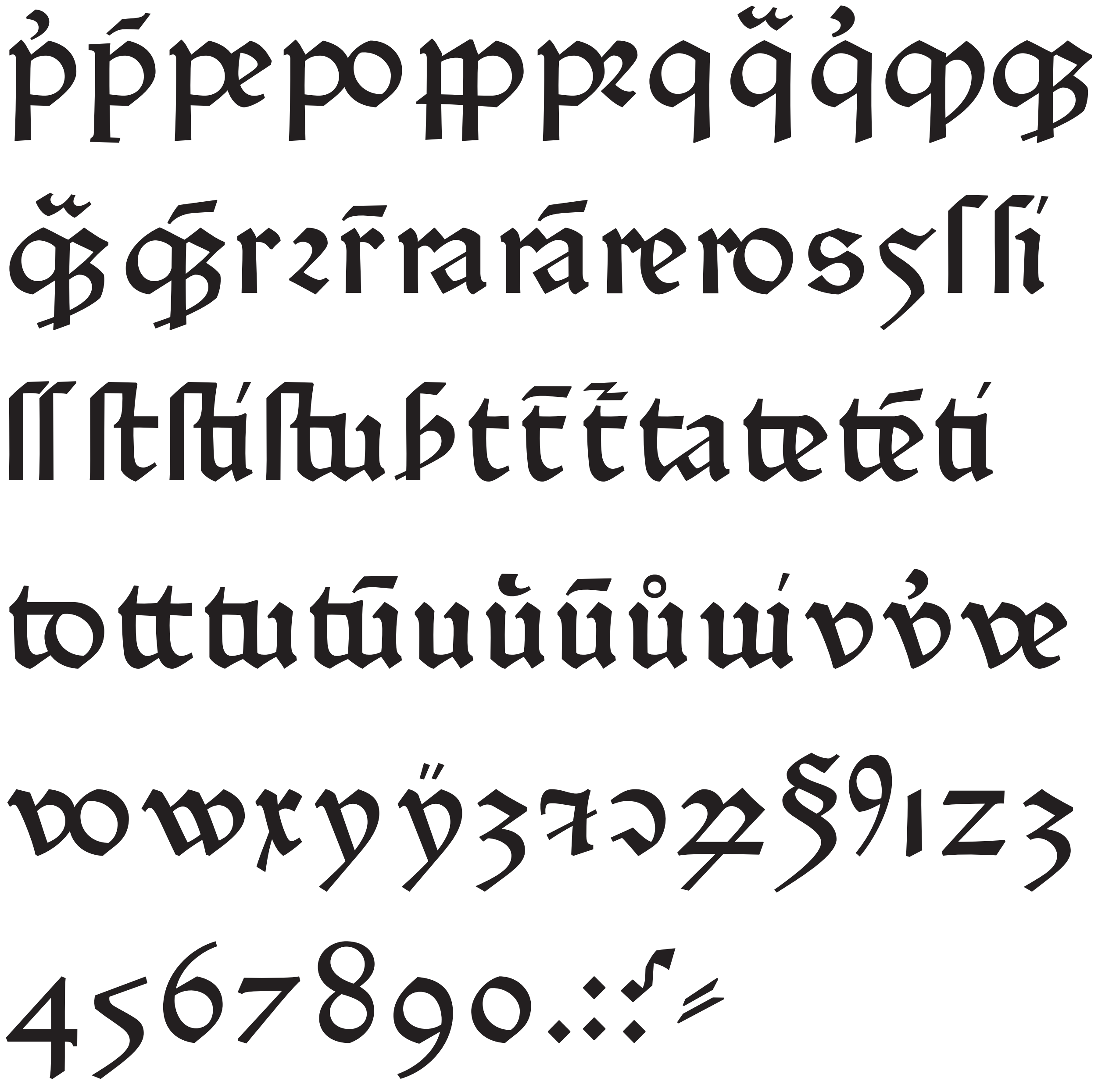

FULL GLYPHSET

Non eram nescius Brute cum quae summis ingeniis exquisitaque doc⸗
trina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris
mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehensiones incurre⸗
ret. nam quibusdam et iis quidem non admodum indoctis totum
hoc displicet philosophari. quidam autem non tam id reprehen⸗
dunt si remissius agatur sed tantum studium tamque multam
operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et ii quidem
eruditi Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Grae⸗
cis legendis operam malle consumere. postremo aliquos futuros sus⸗
picor qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit
elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis
dicendum breviter existimo. Quamquam philosophiae qui⸗
dem vituperatoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philo
sophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vitupe
rata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et
iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepi veritus ne
movere hominum studia viderer retinere non posse. Qui autem si
maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficilem
quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coer⸗
ceri reprimique non potest ut propemodum iustioribus utamur
illis qui omnino avocent a philosophia quam his qui rebus infinitis
modum constituant in reque eo meliore quo maior sit medio⸗
critatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non
paranda nobis solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc
difficile est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris
et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pul⸗
cherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invidus
qui ab eo nos abducat sin laboramus quis est qui alienae modum
statuat industriae nam ut Terentianus Chremes non inhumanus
qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre
denique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret
sic isti curiosi quos offendit noster minime nobis iniucundus labor.
is igitur est difficilius satis facere qui se Latina scripta dicunt contem⸗
nere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravissimis
rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad
verbum e Graecis expressas non inviti legant. quis enim tam inimi⸗
cus paene nomini Romano est qui Ennii Medeam aut Antiopam
Pacuvii spernat aut reiciat quod se isdem Euripidis fabulis delec⸗
tari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Cae⸗
cilii aut Andriam Terentii quam utramque Menandri legam
A quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit
Electram tamen male conversam Atilii mihi legendam putem
de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen
ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut iner⸗
tissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi quidem nulli satis
eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. an tinam ne in nemore
nihilo minus legimus quam hoc idem Graecum quae autem de bene
beateque vivendo a Platone disputata sunt haec explicari non
placebit Latine Synephebos ego inquit potius Caecilii aut Andriam
Terentii quam utramque Menandri legam A quibus tantum dis⸗
sentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male
conversam Atilii mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum

DE FINIBVS BONORVM ET MALORVM, CICERO, 44 BC   18/32 PT

ABBREVIATIONS
DISCRETIONARY LIGATURES

ā	am
ꝭ	-bus
c̄	cum
ꝺ̉	ꝺe
	ꝺes
	ꝺicit
	ꝺictus
	ꝺis
	ꝺit
	ꝺum
	unꝺ
ē	em
	en
	est
ī	in
	ini
	im
	imu
	ire
	mi
	min
	ni
	nim
ꝉ	lu
	ul
m̄	men
	mn
	mne
	mni
	mun
	tum
n̄	an
	ene
ō	on
	om
	io
	oꝺo
ꝑ	per

ṕ	pre
ꝑꝑ	papa
	populo
ꝓꝑ	propter
q̇	qui
q̄	quae
q̃	qua
ꝗ	quo
qꝫ	que
q̃ꝫ	quam
r̄	ter
	tr
t̄	tio
ū	um
	un
ꝟ	ver
⁊	et
ɔ	con
ʒ	et
ꝵ	rum
ꝰ	us

HISTORICAL LIGATURES
STANDARD LIGATURES

an	an
ar	ar
be	be
bo	bo
br	br
bo	bo
ca	ca
cc	cc
ce	ce
cí	ci
ch	ch
ck	ck
co	co
cr	cr
ct	ct
cti	cti
cu	cu
ꝺe	ꝺe
ꝺo	ꝺo
ec	ec
et	et
ꝺ	ei
ꝺ̉	eʒ
fa	fa
fe	fe
ff	ff
fi	fi
fl	fl
fo	fo
fr	fr
fu	fu
ge	ge
gi	gi
go	go
gr	gr
gu	gu
he	he
ho	ho
ij̋	ii
ín	in
íu	iu
li	li
lu	lu
ní	ni
oe	oe
or	or
pe	pe
po	po
pr	pr
ra	ra
re	re
ſch	sch
ſi	si
ſſ	ss
ſt	st
ſti	sti
ta	ta
te	te
ti	ti
to	to
tt	tu
tu	tu
ui	ui
ve	ve
vo	vo

HISTORICAL FORMS
STYLISTIC ALTERNATES

SS01	ꝛ	r
SS02	ʂ	s
SS03	ſ	s

OPEN TYPE FEATURES

ZAINER 96G, GOTICO-ANTIQUA FIRST USED IN ULM BY JOHANN ZAINER FOR JACQUES DE VORAGINE'S *LEGENDA AUREA* NOT AFTER 1477 AND USED UNTIL 1485.

TYPE DESIGN WORKSHOP AT HOCHSCHULE AACHEN AND STADTBIBLIOTHEK AACHEN, HELD BY JÉRÔME KNEBUSCH, AACHEN, OCTOBER 2017.

SOURCE : LATIN BIBLE, C. 1480.

WORKSHOP PARTICIPANTS : ANNIJA CESKA, TOBIAS KÜPPERS, SIMON THIEFES, MARCO BAZELMANS, MARTHA IOANNIDOU, FELIX PAUL WOCHNIK, LEONIE VIOLA SARBO, PAUL THEISEN, ROBERT FRANKE, JENNIFER SCHÖNLAU, ANDREAS BLINDERT, PAULA DAHLEM, HENRY MONSE, JANUSZ KENDEL, CARLOTTA PIONTKOWITZ, ALEXIS FAUDOT, RAFAEL RIBAS.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS, DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT BAYERISCHE STAATSBIBLIOTHEK, MÜNCHEN & ANRT, NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2019
VERSION : 1.0, 25 APRIL 2019
ADDED GLYPHS:

J U j